

MUSEO do MAR de NOIA

Por: Lino José Pazos Pérez

Devalábase o ano 2004 cando unha ducia de amigos, todos eles vinculados coa conservación do Patrimonio Marítimo de Galicia, fundamos a Asociación Mar de Noia.

O arranque foi duro, pero ilusionante; pronto viría a primeira exposición do que íamos conseguindo, no “atrio” do Concello de Noia, animando aínda máis ós veciños da milenaria Noela a colaborar, achegando pezas interesantísimas que nutriron a segunda gran exposición levada a cabo no Teatro Noela, xerme do que anos máis tarde se converterá no MUSEO DO MAR DE NOIA que agora xa podemos ver.

Situado nas antigas instalacións da praza de Abastos, no Malecón de Cadarso, ó carón mesmo do río Traba, instalacións que albergaran ós mastros, motor auxiliar, etc., do patache Joaquín Vieta durante o primeiro período de restauración deste emblemático barco, o máis lonxevo dos que continúan a sucular os mares galegos.

Pero imos facer unha cronoloxía do Museo que agora estase a encher de contido.

Naqueles primeiros anos tívose a boa idea de comezar a atesourar en diversos locais e casas particulares o material cedido á Asociación, material que na súa gran maioría estaba necesitado dunha urxente restauración, e aquí entran en acción os voluntarios que, sen ningunha remuneración, puxeron en valor infinidade de pezas do máis distinto; dende unha nasa de camaróns a un motor dunha tonelada de peso, ou máis, pasando por maquetas, cadros..., incluso osos de balea.

As xestións ante o Concello dan o resultado previsto, e o Alcalde, D. Rafael García Guerrero, concede o local antes sinalado, facéndose cargo dos custes que o Museo ocasionará, como, luz, auga, etc.,

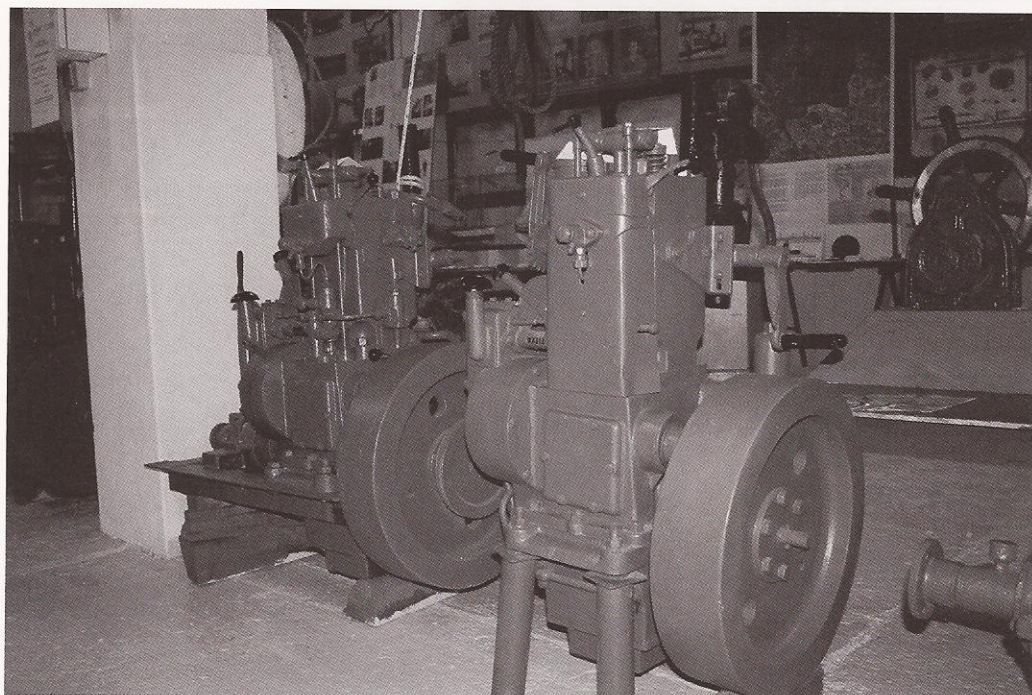
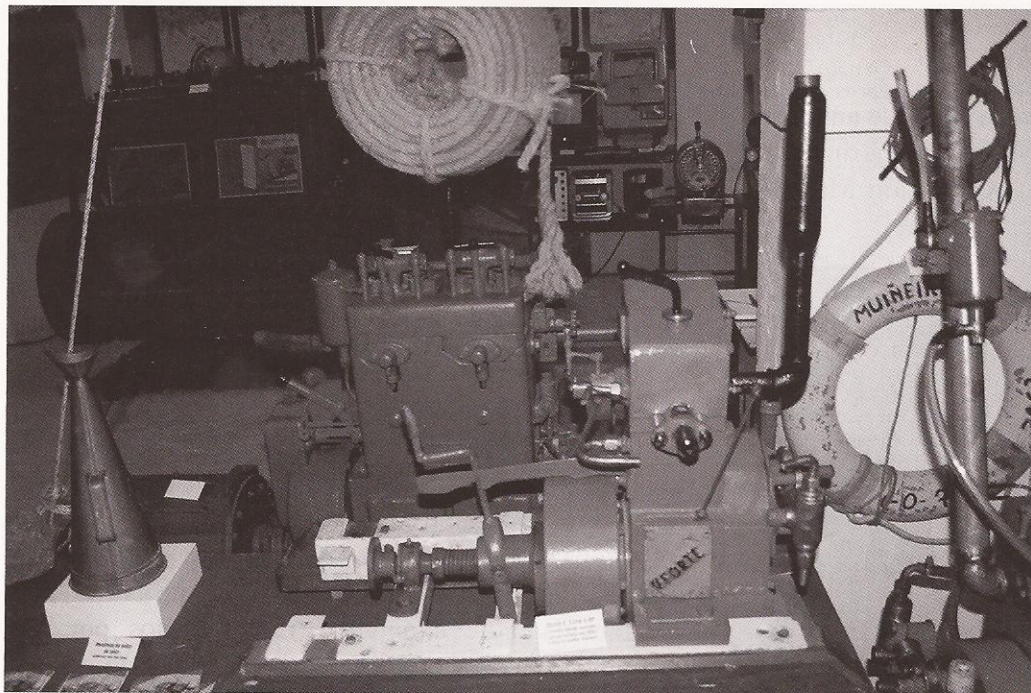
A inauguración tivo lugar o 2 de decembro de 2011 baixo a coordinación de Félix Túñez, actual presidente da Asociación Mar de Noia, cunha gran aceptación de público, entre os que se atopaban veciños e forasteiros.

A colección de material alí acubillado, para os que gustamos deste tipo de pezas, é impresionante, sobre todo pola procedencia do exposto, todas elas en calidade de doazóns ou cesións.

O apartado que máis me chama a atención é o dedicado ós motores construídos en Noia, pola complexidade de expoñelos, representados por non menos de media ducia de pezas, entre as que destaca o motor nomeado Forte, feito artesanalmente en Noia

polos irmáns Hermo, Martín e Juan, e os proxectos dos de 8 e 12 Hp que quedaron no caixón ante a avalancha de motores fabricados no resto do país e no estranxeiro,

que arruinou a pequena industria noiesa... , ou os Ayón (o nome ven de inverter o topónimo *Noya*) dos que se expoñen cinco potencias, dende oito a cento doce cabalos de forza, ademais dun motor construído na veciña Riveira, AEW, coñecido como o motor do alemán.

As instalacións teñen a forma dun balandro, de tres paus, que simbolizan outras tantas columnas do local, dende proa a popa, con aparellos que representan a manobra do buque, velas (cangrexas e de relinga), motóns, pastecas, cadernais, etc., incluídos, quedando á espera do mascarón que está a facerse por un artesán da vila, lugar que neste momento ocupa un cadro representando, como non podía ser doutro xeito, á Virxe do Carme.

Así, en popa, podemos contemplar o que queda da mandíbula da primeira balea cazada na factoría de Caneliñas, si, aquela que estaba na porta da entrada ás dependencias..., osos, barbas, enormes dentes de cachalote, etc.; na aleta de babor atopámonos cun grande panel que expón as pezas que podían mercarse nos efectos navais nos primeiros anos do século pasado, outro panel acolle as fotografías do medio centenar de persoas que colaboraron fisicamente na consecución deste magnífico proxecto...; na aleta de estribor pódese ollar unha serie de ferramentas de carpintería de ribeira, que medra con novas achegas a medida que pasa o tempo, aixolas, martelos e ferros de calafate, brocas, estopa..., serra de aire incluída.

Camiñando cara a proa, pola banda de babor, vemos una poutada de considerables dimensións, como eu nunca vira, roda de temón e áncora

de considerables proporcións e datación por realizar, pero de máis de trescentos anos, seguramente..., logo o apartado de fauna mariña, no que nunhas vitrinas cedidas xentilmente pola Fundación Millares Vázquez, acollen unha colección de cunchas catalogadas por unha bióloga voluntaria, nun recuncho o anuncio do

Museo pintado polo recoñecido pintor de Noia, Alfonso Costa, danos paso á parte adicada á ponte de mando..., radiofonía, gonio, sondas gráficas, Decca, corredera, roda de temón, bitácora, etc., rematando na amura de proa cun catre, perfectamente ambientado, con todo o que un mariñeiro que bote meses no mar tiña que levar: maleta, fotos, una radio para escoitar Radio Exterior de España, e un libro..., por certo que o portelo que daría luz ó sollado pertencía á draga Arroutado, toda una xesta na construción naval en Noia, feito con poucos recursos, pero con moitísima imaxinación nos talleres de Cascallar.

Na liña de cruxía aliñanse piolas, espellos, caixón para o berberecho (os de Noia son os mellores do mundo, poden dar fe diso), lanzacabos, megáfono..., os motores Ayón e o AEW antes comentados.

Pola banda de estribor espéranos unha serie de maquetas, algunha de considerables dimensións, unha bala de canón, de ferro, atopada en augas británicas por un pesqueiro, libros e documentos náuticos, fotografías de barcos da ría; e na amura, un apartado en exclusiva para os motores Forte, dos irmáns Hermo, no que Juan, que sobreviviu á Martín, cunha paciencia digna de encomio, “diseccionou” unha das pezas para que os visitantes puideran ver as entrañas deste motor construído de forma totalmente artesán nun pequeno taller abicado precisamente no lugar chamado O Forte, que lle deu nome.

Todo isto, e moito máis que queda no tinteiro, pódese contemplar en Noia grazas á tenacidade duns cantos veciños que máis que Museo lograron recrear un soño onde verse representados os namorados do mar e os barcos, entre os que me atopo...

Por certo, as instalacións están adaptadas para poder ser visitadas por discapacitados e nenos..., e, se tendes sorte, o percorrido estará animado por un veterano e entusiasta acordeonista.

Esperámosvos a bordo

Contacto: mardenoia-felix@mundo-r.com

Ás beiras do Lérez, logo de ollar de mañanciña ós cormoráns de Ons remontan o río.

Lino José Pazos